**Europaparlamentet**
2019-2024

*Utskottet för utrikesfrågor*

**2023/2118(INI)**

7.7.2023

# FÖRSLAG TILL BETÄNKANDE

om mänskliga rättigheter och demokrati i världen och Europeiska unionens politik på området – årsrapport 2023
(2023/2118(INI))

Utskottet för utrikesfrågor

Föredragande: Nacho Sánchez Amor

## INNEHÅLLSFÖRTECKNING

**Page**

FÖRSLAG TILL EUROPAPARLAMENTETS RESOLUTION ..... 3

MOTIVERING ..... 15

# FÖRSLAG TILL EUROPAPARLAMENTETS RESOLUTION

**om mänskliga rättigheter och demokrati i världen och Europeiska unionens politik på området – årsrapport 2023**
**(2023/2118(INI))**

*Europaparlamentet utfärdar denna resolution,*

– med beaktande av Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna,

– med beaktande av den europeiska konventionen om de mänskliga rättigheterna,

– med beaktande av artiklarna 2, 3, 8, 21 och 23 i fördraget om Europeiska unionen (EU-fördraget),

– med beaktande av artiklarna 17 och 207 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget),

– med beaktande av den allmänna förklaringen om de mänskliga rättigheterna och FN:s övriga konventioner om och instrument för mänskliga rättigheter,

– med beaktande av den internationella konventionen om medborgerliga och politiska rättigheter,

– med beaktande av FN:s konvention om förebyggande och bestraffning av brottet folkmord (genocide) från 1948 och resolution 43/29 från FN:s råd för mänskliga rättigheter om förebyggande av folkmord av den 22 juni 2020,

– med beaktande av FN:s konvention om avskaffande av all slags diskriminering av kvinnor av den 18 december 1979,

– med beaktande av förklaringen om avskaffande av alla former av intolerans och diskriminering på grundval av religion eller trosuppfattning, som FN:s generalförsamling proklamerade i sin resolution 36/55 av den 25 november 1981,

– med beaktande av FN:s förklaring om rättigheterna för personer som tillhör nationella eller etniska religiösa eller språkliga minoriteter av den 18 december 1992,

– med beaktande av FN:s förklaring om människorättsförsvarare, som antogs enhälligt genom FN:s generalförsamlings resolution 53/144 den 9 december 1998,

– med beaktande av FN:s konvention om barnets rättigheter av den 20 november 1989 och dess två fakultativa protokoll, som antogs den 25 maj 2000,

– med beaktande av FN:s fördrag om vapenhandel, som trädde i kraft den 24 december 2014, och EU:s uppförandekod för vapenexport av den 5 juni 1998,

– med beaktande av FN:s Pekingdeklaration från september 1995,

– med beaktande av FN:s Agenda 2030 för hållbar utveckling, som antogs den 25 september 2015, särskilt målen 1, 4, 5, 8 och 10,

– med beaktande av Europarådets konventioner av den 4 april 1997 om skydd av mänskliga rättigheter och mänsklig värdighet vid biologisk och medicinsk tillämpning, och tilläggsprotokollen till dessa, av den 16 maj 2005 om bekämpande av människohandel) och av den 25 oktober 2007 om skydd för barn mot sexuell exploatering och sexuella övergrepp,

– med beaktande av Europarådets konvention av den 11 maj 2011 om förebyggande och bekämpning av våld mot kvinnor och av våld i nära relationer (Istanbulkonventionen), som inte alla medlemsstater ratificerat,

– med beaktande av protokoll nr 6 till Europarådets konvention av den 28 april 1983 om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna, i vilket dödsstraffet förbjuds,

– med beaktande av rådets förordning (EU) 2020/1998 av den 7 december 2020 om restriktiva åtgärder mot allvarliga kränkningar av och brott mot de mänskliga rättigheterna[1],

– med beaktande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/947 av den 9 juni 2021 om inrättande av instrumentet för grannskapet, utvecklingssamarbete och internationellt samarbete – Europa i världen – om ändring och upphävande av Europaparlamentets och rådets beslut nr 466/2014/EU och om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/1601 och rådets förordning (EG, Euratom) nr 480/2009[2],

– med beaktande av rådets slutsatser av den 20 februari 2023 om EU:s prioriteringar i FN:s forum för mänskliga rättigheter 2023,

– med beaktande av handlingsplanen för mänskliga rättigheter och demokrati 2020–2024, som antogs av rådet den 17 november 2020 och halvtidsöversynen som antogs den 9 juni 2023,

– med beaktande av EU:s handlingsplan för jämställdhet och kvinnors egenmakt i EU:s yttre åtgärder 2021–2025 (EU:s tredje handlingsplan för jämställdhet),

– med beaktande av EU:s strategi för barnets rättigheter (2021–2024),

– med beaktande av EU:s riktlinjer om människorättsförsvarare, som rådet antog den 14 juni 2004,

– med beaktande av EU:s riktlinjer för främjande av efterlevnaden av internationell humanitär rätt, i dess lydelse från 2009,

– med beaktande av EU:s riktlinjer om dödsstraff, i den lydelse som rådet antog

[1] EUT L 410 I, 7.12.2020, s. 1.
[2] EUT L 209, 14.6.2021, s. 1.

den 12 april 2013,

– med beaktande av EU:s riktlinjer för att främja och skydda de mänskliga rättigheterna för homosexuella, bisexuella, transpersoner och intersexuella (hbti-personer), som antogs den 24 juni 2013,

– med beaktande av EU:s riktlinjer om mänskliga rättigheter vad gäller yttrandefrihet online och offline, som rådet antog den 12 maj 2014,

– med beaktande av EU:s riktlinjer om mänskliga rättigheter – icke-diskriminering inom de yttre åtgärderna, som antogs av rådet den 18 mars 2019,

– med beaktande av EU:s riktlinjer om mänskliga rättigheter – säkert dricksvatten och sanitet, som antogs av rådet den 17 juni 2019,

– med beaktande av de reviderade riktlinjerna för EU:s politik gentemot tredjeländer i fråga om tortyr och annan grym, omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning, som rådet antog den 16 september 2019,

– med beaktande av EU:s reviderade riktlinjer för dialoger om mänskliga rättigheter med partnerländer/tredjeländer, som rådet godkände den 22 februari 2021,

– med beaktande av kommissionens meddelande av den 12 september 2012 *En grund för demokrati och hållbar utveckling: EU:s samarbete med det civila samhället på området yttre förbindelser* (COM(2012)0492),

– med beaktande av rådets slutsatser av den 10 mars 2023 om det medborgerliga utrymmets roll vad gäller skydd och främjande av de grundläggande rättigheterna i EU,

– med beaktande av kommissionens förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om tillbörlig aktsamhet för företag i fråga om hållbarhet och om ändring av direktiv (EU) 2019/1937 (COM(2022)0071),

– med beaktande av EU:s årsrapport om mänskliga rättigheter och demokrati i världen 2022,

– med beaktande av sitt Sacharovpris för tankefrihet,

– med beaktande av sin resolution av den 15 januari 2019 om EU:s riktlinjer och mandatet för EU:s särskilda sändebud för främjandet av religions- och trosfrihet utanför EU[3],

– med beaktande av sin resolution av den 23 oktober 2020 om jämställdhet inom EU:s utrikes- och säkerhetspolitik[4],

– med beaktande av sin resolution av den 19 maj 2021 om skydd av de mänskliga

[3] EUT C 411, 27.11.2020, s. 30.
[4] EUT C 404, 6.10.2021, s. 202.

rättigheterna och EU:s externa migrationspolitik[5],

– med beaktande av sin resolution av den 19 maj 2021 om klimatförändringarnas konsekvenser för de mänskliga rättigheterna och miljöförsvararnas roll i denna fråga[6],

– med beaktande av sin resolution av den 8 juli 2021 om EU:s globala system för människorättsliga sanktioner (EU:s Magnitskijlag)[7],

– med beaktande av sin resolution av den 16 september 2021 med rekommendationer till kommissionen om att fastställa könsrelaterat våld som ett nytt brottsområde förtecknat i artikel 83.1 i EUF-fördraget[8],

– med beaktande av sin rekommendation av den 17 februari 2022 till rådet och vice-ordföranden för kommissionen/unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik om korruption och mänskliga rättigheter[9],

– med beaktande av sin resolution av den 18 januari 2023 om mänskliga rättigheter och demokrati i världen och Europeiska unionens politik på området – årsrapport 2022[10], och sina tidigare resolutioner om föregående årsrapporter,

– med beaktande av sina resolutioner om kränkningar av mänskliga rättigheter samt av demokratiska och rättsstatliga principer (brådskande resolutioner) som antagits i enlighet med artikel 144 i arbetsordningen sedan 2019, och särskilt de som antogs 2022 och 2023,

– med beaktande av artikel 54 i arbetsordningen,

– med beaktande av betänkandet från utskottet för utrikesfrågor (A9-0000/2023), och av följande skäl:

A. Europeiska unionen bygger på värdena respekt för människans värdighet, frihet, demokrati, jämlikhet, rättsstaten och respekt för de mänskliga rättigheterna, enligt vad som fastställs i artikel 2 i EU-fördraget. Unionens åtgärder i hela världen styrs av de mänskliga rättigheternas universalitet och odelbarhet.

B. Enligt fördragen ska ett effektivt skydd och försvar av mänskliga rättigheter och demokrati utgöra kärnan i EU:s yttre åtgärder.

C. Konsekvens och samstämmighet mellan EU:s interna och externa politik är avgörande för att skapa en verkningsfull EU-politik för mänskliga rättigheter.

D. Demokratier är länder som har garanterat att varje person har möjlighet att åtnjuta sina mänskliga rättigheter. Regelbaserad multilateralism är det bästa organisatoriska

[5] EUT C 15, 12.1.2022, s. 70.
[6] EUT C 15, 12.1.2022, s. 111.
[7] EUT C 99, 1.3.2022, s. 152.
[8] EUT C 117, 11.3.2022, s. 88.
[9] EUT C 342, 6.9.2022, s. 295.
[10] Antagna texter, P9_TA(2023)0011.

systemet för att försvara demokratier.

E. Antalet autokratier har ökat, och enligt Göteborgs universitet lever 70 % av världens befolkning nu under auktoritärt styre[11]. Denna ökning av auktoritärt styre, illiberalism och populism hotar den globala regelbaserade ordningen, skyddet och främjandet av de mänskliga rättigheterna i världen samt de värden och principer som unionen bygger på.

F. Årets halvtidsöversyn av EU:s handlingsplan för mänskliga rättigheter och demokrati 2020–2024 har visat att mer behöver göras, trots de framsteg som hittills gjorts, särskilt mot bakgrund av de aldrig tidigare skådade utmaningar som världen har upplevt sedan den antogs.

***Hantera globala trender och stora utmaningar***

1. Europaparlamentet bekräftar att de mänskliga rättigheterna är universella och odelbara och att varje människa har en inneboende värdighet. Parlamentet bekräftar EU:s och dess medlemsstaters skyldighet att främja och skydda demokratin och de mänskliga rättigheternas universalitet runt om i världen.

2. Europaparlamentet betonar att EU måste vara fullt berett att motverka uppkomsten av auktoritärt styre, illiberalism och populism samt de ökande angreppen på de mänskliga rättigheternas, demokratins och den internationella humanitära rättens universalitet.

3. Europaparlamentet fördömer den ökande trenden med kränkningar av mänskliga rättigheter och demokratiska värden runt om i världen, såsom avrättningar, tortyr, godtyckliga gripanden och frihetsberövanden, tillslag mot det civila samhället och politiska motståndare, överdriven användning av våld från offentliga myndigheters sida, censur och hot mot oberoende medier. Parlamentet beklagar djupt det försvagade skyddet av demokratiska institutioner och det krympande utrymmet för det civila samhället runt om i världen.

4. Europaparlamentet pekar på den breddade verktygslåda som används av auktoritära och illiberala regimer för att bygga upp en ram för att urholka de mänskliga rättigheterna genom lagstiftningsåtgärder och andra bestämmelser som används för att tysta och hota det civila samhället, kontrollera rättsväsendet och förfölja bland annat människorättsförsvarare, vilket begränsar åtnjutandet av grundläggande rättigheter och är en flagrant kränkning av deras internationella skyldigheter i fråga om mänskliga rättigheter.

5. Europaparlamentet noterar med tillfredsställelse att det också finns ”människorättsljuspunkter” i detta sammanhang av stora utmaningar för de mänskliga rättigheterna i hela världen. Parlamentet understryker behovet av en mer strategisk kommunikation om mänskliga rättigheter och demokrati genom att sprida nyheter om positiva resultat, politik och bästa praxis. Parlamentet stöder initiativet ”Good Human Rights Stories”[12] som ett sätt att främja positiva berättelser om mänskliga rättigheter.

[11] Göteborgs universitet, ”The world is becoming increasingly authoritarian - but there is hope”, 2 mars 2023 https://www.gu.se/en/news/the-world-is-becoming-increasingly-authoritarian-but-there-is-hope.
[12] https://goodhumanrightsstories.net/.

***Bemöta de globala utmaningarna i fråga om mänskliga rättigheter och demokrati***

*Upprätthållande av internationell människorättslagstiftning och humanitär rätt*

6. Europaparlamentet understryker behovet av att upprätthålla internationell humanitär rätt. Parlamentet efterlyser en effektiv garanti för snabb och obehindrad passage av humanitärt bistånd under väpnade konflikter och ett systematiskt inrättande av humanitära korridorer där och när så behövs i situationer med väpnade konflikter och krig. Parlamentet fördömer de katastrofala humanitära konsekvenserna och kränkningarna av de mänskliga rättigheterna till följd av modern krigföring och konflikter världen över. Parlamentet pekar på de könsrelaterade konsekvenserna av väpnade konflikter och dess miljökonsekvenser.

*Rätt till liv: i riktning mot ett universellt avskaffande av dödsstraffet,*

7. Europaparlamentet konstaterar att trots trenden i vissa länder utanför EU att vidta åtgärder för att avskaffa dödsstraffet finns det fortfarande stora utmaningar i detta avseende. Parlamentet beklagar djupt att antalet dödsdomar som verkställts i vissa länder utanför EU har nått sin högsta nivå under de senaste fem åren. Parlamentet upprepar sin uppmaning till alla länder att fullständigt avskaffa dödsstraffet eller införa ett omedelbart moratorium som ett första steg mot dess avskaffande.

*Rätten till yttrandefrihet och mediefrihet och rätten till information*

8. Europaparlamentet är djupt oroat över de ökande bakslagen för yttrandefriheten och mediefriheten runt om i världen, särskilt för journalister. Parlamentet fördömer censuren av journalister, människorättsförsvarare och organisationer i det civila samhället genom tillämpning av lagar om ”utländska agenter” samt andra lagstiftningsåtgärder och andra åtgärder som antagits av auktoritära och illiberala regimer. Parlamentet påminner om sin djupa oro över användningen av strategiska rättegångar mot allmänhetens deltagande för att tysta dem.

*Rätten till tanke-, samvets-, religions- och trosfrihet*

9. Europaparlamentet upprepar sin oro över kränkningarna av rätten till tanke-, samvets-, religions- och trosfrihet. Parlamentet beklagar djupt instrumentaliseringen av religions- eller trosidentiteter för politiska ändamål och utestängningen av religiösa minoriteter och trosminoriteter och religiösa samfund i vissa tredjeländer. Parlamentet rekommenderar att det särskilda sändebudet samarbetar nära och på ett kompletterande sätt med EU:s särskilda representant (EUSR) för mänskliga rättigheter och rådets arbetsgrupp för de mänskliga rättigheterna, och anser i detta syfte att det särskilda sändebudet för främjande av religions- och trosfrihet utanför EU bör integreras i Europeiska utrikestjänsten på ett liknande sätt som andra särskilda sändebud och EU:s särskilda representanter.

*Rätt till likabehandling och icke-diskriminering*

10. Europaparlamentet upprepar sitt fördömande av alla former av rasism, intolerans, främlingsfientlighet och diskriminering på grund av ras, etnicitet, nationalitet, samhällsklass, funktionsnedsättning, kast, religion, övertygelse, ålder, sexuell läggning

eller könsidentitet. Parlamentet fördömer det växande internationella hotet från hatpropaganda, även på nätet. Parlamentet betonar på nytt den avgörande roll som utbildning och dialog spelar för att främja tolerans, förståelse och mångfald.

*Rätt till frihet från tortyr och omänsklig eller förnedrande behandling*

11. Europaparlamentet fördömer alla handlingar eller försök att legalisera, anstifta, godkänna, tillåta eller samtycka till tortyr och annan grym, omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning, vilka omständigheterna än är.

*Allmänhetens rätt till deltagande*

12. Europaparlamentet konstaterar att rätten att delta i fria och rättvisa val inte respekteras i auktoritära och illiberala regimer. Parlamentet betonar att dessa regimer genomför falska val i syfte att befästa sin makt, då de saknar verklig politisk kritik och pluralism. Parlamentet upprepar sin uppmaning till EU att undersöka möjligheten att införa en stående inbjudan till valövervakning inom ramen för demokratiklausulen i EU:s avtal, det allmänna preferenssystemet och motsvarande mekanismer.

*Kvinnors rättigheter och jämställdhet*

13. Europaparlamentet betonar att kvinnors rättigheter och jämställdhet är oumbärliga och odelbara mänskliga rättigheter samt en grund för rättsstatsprincipen och motståndskraftiga demokratier. Parlamentet beklagar djupt att miljontals kvinnor och flickor fortsätter att utsättas för diskriminering och våld, särskilt i samband med konflikter, och förvägras sin värdighet, självständighet och till och med sitt liv. Parlamentet uppmanar EU, dess medlemsstater och likasinnade partner att öka sina ansträngningar för att säkerställa ett fullständigt åtnjutande och skydd av deras mänskliga rättigheter. Parlamentet efterlyser en EU-stadga om kvinnors rättigheter. Parlamentet fördömer i starkast möjliga ordalag de ökande angreppen på sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter runt om i världen samt könsrelaterat våld. Parlamentet välkomnar EU:s anslutning till Istanbulkonventionen

*Migranters och flyktingars rättigheter*

14. Europaparlamentet fördömer urholkningen av de mänskliga rättigheterna och säkerheten för migranter, flyktingar och tvångsförflyttade personer. Parlamentet bekräftar på nytt deras oförytterliga mänskliga rättigheter och påminner om staternas skyldighet att skydda dem i enlighet med relevant internationell rätt. Parlamentet uppmanar EU och dess medlemsstater att effektivt upprätthålla deras rättigheter i EU:s migrationspolitik och dess samarbete med partnerländer i detta avseende. Parlamentet är extremt oroat över det rekordhöga antalet tvångsförflyttade personer till följd av kränkningar av de mänskliga rättigheterna (122 miljoner i slutet av 2022), som har fördubblats under de senaste 10 åren.

*Mänskliga rättigheter, företag och handel*

15. Europaparlamentet betonar handelns roll som ett viktigt instrument för att främja och förbättra människorättssituationen i EU:s partnerländer. Parlamentet noterar dock att det skett få eller inga förbättringar i de berörda länderna. Parlamentet beklagar de skadliga

effekterna av överdriven och exploaterande affärsverksamhet på mänskliga rättigheter och demokrati. Parlamentet efterlyser en snabb och ambitiös slutlig överenskommelse om direktivet om tillbörlig aktsamhet i fråga om företagens hållbarhet med bindande EU-regler om ansvarsfullt företagande med avseende på mänskliga rättigheter, arbetstagarrättigheter och miljörättigheter och ett snabbt slutförande av förbudet mot tvångsarbete för att säkerställa att produkter som tillverkats med tvångsarbete förbjuds på unionsmarknaden.

*Hbtqi+-personers rättigheter*

16. Europaparlamentet beklagar djupt kränkningarna av de mänskliga rättigheterna, inbegripet diskriminering, förföljelse, våld och mord på homosexuella, bisexuella, transpersoner, icke-binära, intersexuella och queerpersoner (hbtqi-personer) runt om i världen. Parlamentet är ytterst oroat över spridningen av hat och anti-hbtqi+-lagstiftning som riktar sig mot hbtqi+-personer och människorättsförsvarare. Parlamentet begär ett fullständigt genomförande av hbtqi-jämlikhetsstrategin för 2020–2025 som EU:s verktyg för att förbättra situationen för hbtqi+-personer runt om i världen.

*Barnets rättigheter*

17. Europaparlamentet fördömer den minskade respekten för barnets rättigheter och de ökande kränkningarna av dessa rättigheter, bland annat genom våld, tidiga äktenskap och tvångsäktenskap, sexuella övergrepp, inbegripet könsstympning, människohandel, barnarbete, rekrytering av barnsoldater, bristande tillgång till utbildning och hälso- och sjukvård, undernäring och extrem fattigdom. Parlamentet upprepar sin begäran om en systematisk och konsekvent strategi för att främja och försvara barns rättigheter i all EU:s externa politik.

*Rättigheter för personer med funktionsnedsättning*

18. Europaparlamentet är oroat över utmaningarna för personer med funktionsnedsättning att fullt ut åtnjuta sina rättigheter, såsom tillgång till utbildning, hälso- och sjukvård och sysselsättning samt deltagande i det politiska livet. Parlamentet upprepar sin uppmaning till EU att bistå partnerländerna i utvecklingen av strategier till stöd för anhörigvårdare för personer med funktionsnedsättning.

*Äldre personers rättigheter*

19. Europaparlamentet upprepar sin uppmaning till EU och dess medlemsstater att utveckla nya vägar för att stärka äldres rättigheter, med beaktande av de många utmaningar som de står inför, såsom åldersbaserad diskriminering, fattigdom, våld och brist på socialt skydd.

*Rätt till mat*

20. Europaparlamentet påminner om att rätten till livsmedel, inbegripet fysisk och ekonomisk tillgång till tillräckliga livsmedel eller medel för att anskaffa den, är en mänsklig rättighet. Parlamentet är ytterst oroat över utmaningarna för rätten till mat i hela världen, särskilt i krigssituationer och konflikter. Parlamentet uppmanar EU och dess medlemsstater att främja obligatoriska riktlinjer om rätten till livsmedel inom

FN-systemet.

*Rätt till en ren, hälsosam och hållbar miljö*

21. Europaparlamentet betonar att klimatförändringarna och deras inverkan på miljön har direkta effekter på det faktiska åtnjutandet av alla mänskliga rättigheter. Parlamentet erkänner det viktiga arbete som utförs av organisationer i det civila samhället, människorättsförsvarare på miljöområdet och urbefolkningsaktivister för att skydda en ren, hälsosam och hållbar miljö. Parlamentet beklagar de risker som miljömänniskorättsförsvarare och urbefolkningsaktivister utsätts för och kräver att de garanteras ett effektivt skydd.

*Mänskliga rättigheter och digital teknik*

22. Europaparlamentet är oroat över det hot som artificiell intelligens (AI) kan utgöra för demokratier och mänskliga rättigheter, särskilt om den inte regleras på vederbörligt sätt. Parlamentet välkomnar rådets slutsatser av den 26 juni 2023 om att stärka EU:s roll och ledarskap i den globala digitala styrningen, särskilt dess ställning som en del av det globala digitala regelverket, och välkomnar i detta avseende förslaget till förordning för att harmonisera reglerna om AI, som måste skydda de mänskliga rättigheterna och de fördelar som AI kan erbjuda för människors välbefinnande.

***Förstärkning av EU:s verktygslåda för främjande och skydd av mänskliga rättigheter och demokrati runt om i världen***

*EU:s handlingsplan för mänskliga rättigheter och demokrati*

23. Europaparlamentet konstaterar att EU:s och dess medlemsstaters genomförande hittills av EU:s handlingsplan för mänskliga rättigheter och demokrati, även om den är betydande, fortfarande släpar efter, i synnerhet, vilket konstaterades i halvtidsöversynen, på grund av de aldrig tidigare skådade utmaningar som världen har upplevt sedan den antogs. Parlamentet välkomnar i detta avseende förstärkningen av handlingsplanen för den återstående perioden, i syfte att maximera synergieffekterna och komplementariteten mellan mänskliga rättigheter och demokrati på lokal, nationell och global nivå.

*EU:s särskilda representant för mänskliga rättigheter*

24. Europaparlamentet stöder till fullo det arbete som utförs av EU:s särskilda representant för mänskliga rättigheter när det gäller att bidra till synligheten och samstämmigheten i EU:s åtgärder för mänskliga rättigheter i EU:s yttre förbindelser. Parlamentet vidhåller sin centrala roll i EU:s främjande och skydd av de mänskliga rättigheterna genom att samarbeta med tredjeländer och likasinnade partner.

*Instrumentet för grannskapspolitik, utvecklingssamarbete och internationellt samarbete – Europa i världen och det tematiska programmet för mänskliga rättigheter och demokrati*

25. Europaparlamentet påminner om den grundläggande roll som instrumentet för grannskapspolitik, utvecklingssamarbete och internationellt samarbete – Europa i världen, inbegripet dess tematiska program för mänskliga rättigheter och demokrati,

spelar som ett av EU:s flaggskeppsinstrument för att främja och skydda mänskliga rättigheter och demokrati runt om i världen. Parlamentet betonar behovet av att samarbeta med det civila samhället i all relevant extern verksamhet inom EU. Parlamentet upprepar vikten av att effektivisera en människorättsbaserad strategi i EU:s instrument för yttre åtgärder.

*EU:s internationella avtal*

26. Europaparlamentet betonar att människorättsklausuler som en väsentlig del bör tillämpas på alla EU:s internationella avtal, inbegripet sektors- och investeringsavtal. Parlamentet konstaterar att EU fram till 2014 formellt aktiverade människorättsklausulerna vid två dussin tillfällen och att EU sedan dess endast har vidtagit ”lämpliga åtgärder” enligt dessa klausuler vid ett tillfälle. Parlamentet upprepar att EU, mot bakgrund av att dess partnerländer ständigt bryter mot människorättsklausuler, bör reagera snabbt och beslutsamt, bland annat genom att upphäva de relevanta avtalen, om andra alternativ visar sig vara verkningslösa.

*EU:s dialoger om mänskliga rättigheter*

27. Europaparlamentet betonar den viktiga roll som människorättsdialoger spelar inom EU:s verktygslåda för mänskliga rättigheter och som ett centralt instrument för genomförandet av EU:s handlingsplan för mänskliga rättigheter och demokrati. Parlamentet betonar att dessa dialoger bör ta upp situationen för alla mänskliga rättigheter och demokrati med de berörda länderna. Parlamentet konstaterar att människorättsdialoger bör ses som ett centralt inslag i EU:s fortsatta engagemang och inte som ett fristående instrument. Parlamentet påminner om att dessa dialoger måste användas tillsammans och i synergi med andra instrument. Parlamentet upprepar behovet av att ta upp enskilda fall och säkerställa en lämplig uppföljning. Parlamentet efterlyser ökad synlighet för dessa dialoger och deras resultat, bland annat genom offentliggörande av ett gemensamt pressuttalande.

*EU:s globala system för människorättsliga sanktioner (GHRSR)*

28. Europaparlamentet välkomnar den ökade användningen av EU:s GHRSR som ett viktigt politiskt verktyg i EU:s försvar av mänskliga rättigheter och demokrati i hela världen. Parlamentet noterar dock de utmaningar som kravet på enhällighet innebär när de antas och upprepar sitt krav på införande av omröstning med kvalificerad majoritet för beslut om GHRSR. Parlamentet stöder till fullo möjligheten att införa riktade sanktioner mot korruption inom EU:s ram i detta avseende, vilket har varit en långvarig prioritering för parlamentet, antingen genom att det inkluderas i GHRSR eller med ett annat system. Parlamentet betonar behovet av ett fullständigt verkställande av sanktioner och efterlyser åtgärder mot kringgående.

*Demokratistödjande verksamhet*

29. Europaparlamentet upprepar sin oro över de allt fler attackerna från auktoritära och illiberala regimer mot demokrati och demokratiska standarder. Parlamentet betonar att försvaret av och stödet till demokratin runt om i världen i allt högre grad håller på att bli av geopolitiskt och strategiskt intresse. Parlamentet betonar vikten av EU:s valobservatörsuppdrag och parlamentets bidrag till att utveckla och förbättra

metoderna för dessa. Europaparlamentet begär att resurserna för Europaparlamentets grupp för demokratistöd och valsamordning ska stärkas.

*EU:s stöd till människorättsförsvarare*

30. Europaparlamentet är ytterst oroat över angreppen på och trakasserierna mot människorättsförsvarare, liksom deras familjer, samhällen och advokater, och anser att de alltmer sofistikerade medel som används för att förfölja dem är särskilt oroande. Parlamentet stöder helhjärtat människorättsförsvararnas arbete och EU:s åtgärder för att säkerställa deras skydd i hela världen. Parlamentet efterlyser en fullständig och konsekvent tillämpning av EU:s riktlinjer om människorättsförsvarare från EU:s och dess medlemsstaters sida. Parlamentet efterlyser insatser för att öka synligheten för EU:s åtgärder och kanaler för skydd av och stöd till människorättsförsvarare. Parlamentet upprepar sin uppmaning till kommissionen att inta en proaktiv roll i inrättandet av ett EU-omfattande viseringssystem för flera inresor till förmån för människorättsförsvarare i riskzonen.

*Bekämpning av strafflöshet och korruption*

31. Europaparlamentet understryker att både straffrihet och korruption möjliggör och förvärrar människorättskränkningar och demokratisk tillbakagång. Parlamentet välkomnar åtgärderna mot korruption i EU:s yttre politik i det gemensamma meddelandet från kommissionen och unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik av den 3 maj 2023 om kampen mot korruption (JOIN (20203)0012). Parlamentet stöder de bestämmelser om korruptionsbekämpning som ingår i EU:s handelsavtal med tredjeländer. Parlamentet betonar den viktiga roll som det civila samhället i tredjeländer spelar för tillsynen av kampen mot straffrihet och korruption.

*EU-åtgärder på multilateral nivå*

32. Europaparlamentet understryker att EU och dess medlemsstater måste sträva efter att tala med en enad röst i FN och i andra multilaterala forum. Parlamentet uppmanar EU och dess medlemsstater att garantera en separat och permanent plats för unionen i multilaterala forum, inbegripet FN:s säkerhetsråd. Parlamentet uppmanar EU:s delegationer att spela en starkare roll i multilaterala forum, för vilka de bör ha tillräckliga resurser tillgängliga.

33. Europaparlamentet välkomnar det politiska och ekonomiska stöd som EU har gett Internationella brottmålsdomstolen (ICC), inbegripet åklagarämbetet vid ICC. Parlamentet uppmanar EU och dess medlemsstater att fortsätta att stödja ICC med nödvändiga medel och resurser och att använda alla instrument som står till dess förfogande för att stärka kampen mot straffrihet i hela världen.

*Team Europe-strategin*

34. Europaparlamentet beklagar de olika strategier för skydd och främjande av mänskliga rättigheter i tredjeländer som kan ses i medlemsstaternas ambassader och EU-delegationer. Parlamentet understryker att medlemsstaternas ambassader bör göra det till en prioritet att spela en större roll när det gäller att främja och skydda de mänskliga rättigheterna, samtidigt som det civila samhället i tredjeländer stöds.

Parlamentet noterar att detta ansvar inte bör ligga helt och hållet på EU:s delegationer. Parlamentet uppmanar med kraft EU och dess medlemsstater att intensifiera sina insatser för att främja och skydda mänskliga rättigheter och demokrati i hela världen.

°

° °

35. Europaparlamentet uppdrar åt talmannen att översända denna resolution till rådet, kommissionen, vice ordföranden för kommissionen/unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik, Europeiska unionens särskilda representant för mänskliga rättigheter, medlemsstaternas regeringar och parlament, FN:s säkerhetsråd, FN:s generalsekreterare, ordföranden för FN:s generalförsamlings 77:e session, ordföranden för FN:s råd för mänskliga rättigheter, FN:s högkommissarie för mänskliga rättigheter och Europeiska unionens delegationschefer.

## MOTIVERING

Varje år antar Europaparlamentet tre årsrapporter om EU:s utrikespolitik, säkerhets- och försvarspolitik samt människorättspolitik.

De tre rapporterna handlar om följande:

- Genomförandet av den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken – årsrapport 2023 (på grundval av rapporten från unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik till Europaparlamentet om den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken) – AFET-utskottets ansvarsområde,
- Mänskliga rättigheter och demokrati i världen och Europeiska unionens politik på området – årsrapport 2023 (på grundval av EU:s årsrapport om mänskliga rättigheter och demokrati i världen 2022) – DROI-underutskottets behörighet.
- Genomförandet av den gemensamma säkerhets- och försvarspolitiken – årsrapport 2023 (på grundval av rapporten från unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik till Europaparlamentet om den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken) – SEDE-underutskottets ansvarsområde.

I dessa rapporter övervakas och bedöms genomförandet av den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken, inbegripet EU:s politik för mänskliga rättigheter och den gemensamma säkerhets- och försvarspolitiken. De är en viktig del av Europaparlamentets bidrag till utformningen av EU:s utrikespolitik, särskilt när det gäller den förstärkta rätt till kontroll som Europaparlamentet fått genom Lissabonfördraget. Det är mycket viktigt att Europaparlamentet svarar på de årsrapporter som utfärdas av andra institutioner så snart de offentliggörs.